

POSTANOWIENIE

Dnia 15 listopada 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Przemysław Kalinowski

SSN Jarosław Matras

w sprawie **P. O. i A. O.-S.**,
skazanych z art. 189a § 1 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu,
w dniu 15 listopada 2013 r.,
wniosku obrońcy skarżanych,
o wznowienie postępowania, zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu
Apelacyjnego w [...] z dnia 29 października 2012 r., sygn. akt II AKa [...],
utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 7 marca 2012 r.,
sygn. akt XVIII K [...],

p o s t a n o w i ł:

- 1. wniosek oddalić;**
- 2. obciążyć skarżanych kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego w częściach na nich przypadających, w tym wydatkami w kwotach po 10 (dziesięć) złotych.**

UZASADNIENIE

P. O. został skazany wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z dnia 7 marca 2012 r., sygn. akt XVIII K [...], a następnie utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 29 października 2012 r., sygn. akt II AKa [...], na karę łączną 4 (czterech) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności

i 200 (dwieście) stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 50 (pięćdziesiąt) złotych. Mocą tego samego wyroku A. O.-S. została skazana na karę łączną 3 (trzech) lat pozbawienia wolności oraz 100 (sto) stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 50 (pięćdziesiąt) złotych.

W złożonym w dniu 23 sierpnia 2013 roku wniosku obrońca skazanych P. O. i A. O.-S., powołując się na art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., wniósł o wznowienie postępowania w ww. sprawie, a także o „uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania” albo „orzeczenie o wznowieniu postępowania, uchylenie zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie oskarżonych wyrokiem, uznając orzeczenie za oczywiście niesłuszne w oparciu o przedstawione dowody”. W uzasadnieniu wniosku obrońca skazanych wskazał, że podstawę wniosku o wznowienie postępowania stanowią depozycje A. P. i T. Z., z których wynika, iż skazani nie popełnili objętych wyrokiem skazującym czynów oraz że czynności dowodowe na terytorium Białorusi, w tym także przesłuchania świadków, które stanowiły podstawowy materiał obciążający w sprawie, przeprowadzone zostały po uprzednim wywarcu na świadków presji przez funkcjonariuszy Milicji. Z tego też względu obrońca skazanych złożył jednocześnie wniosek o przesłuchanie A. P. i T. Z. na posiedzeniu w przedmiocie wznowienia.

Prokurator Prokuratury Generalnej w piśmie z dnia 10 października 2013 roku wniósł o oddalenie wniosku obrońcy skazanych P. O. i A. O.-S.. Wskazał jednocześnie, że przedstawione przez obrońcę skazanych informacje nie wskazują na poważne i realne niebezpieczeństwo błędności wyroku skazującego.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Wniosek obrońcy skazanych P.O. i A. O.-S. o wznowienie postępowania okazał się niezasadny i z tego powodu podlegał oddaleniu.

W pierwszej kolejności – jedynie dla przypomnienia – należy wskazać, że wyrok prawomocny ma być w swym założeniu trwałym rozstrzygnięciem przez sąd

rozpatrywanej i prawomocnie zakończonej sprawy. Przysługuje mu więc cecha domniemania prawdziwości przyjętych w nim ustaleń faktycznych. Do wznowienia może dojść natomiast tylko wtedy, gdy wnioskodawca wykaże duży stopień prawdopodobieństwa błędności poprzedniego orzeczenia, a więc w wiarygodny sposób podważy prawidłowość przyjętych tamże ustaleń, wykazując przy tym, że orzeczenie to było oczywiście nietrafne (*zob. wyrok SN z 24 kwietnia 1996 r., V Ko 2/96, OSNKW 1996, z. 7-8, poz. 47; postanowienie SN z dnia 15 lutego 2005 r., III KO 10/04, LEX nr 142541*). Wzruszenie takiego domniemania, a co za tym idzie i prawomocnego wyroku w drodze wznowienia postępowania może nastąpić między innymi wówczas, gdy ujawnią się nowe fakty lub dowody nieznane przedtem sądowi, a które mogą w sposób zasadniczy i wiarygodny podważyć prawdziwość przyjętych w nim ustaleń faktycznych.

Samo zgłoszenie nowych faktów i dowodów nie oznacza, że niejako automatycznie sąd rozpoznający wniosek zobligowany jest do wznowienia postępowania. Owe nowe fakty i dowody podlegają ocenie tego sądu, dokonywanej w ścisłym powiązaniu z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie w toku jej rozpoznawania przez sądy I i II instancji. Oddzielenie tej oceny od całokształtu dowodów, które stały się podstawą skazania, czyniłoby ją nieracjonalną i w zasadzie oderwaną od realiów sprawy, a przecież tylko na gruncie tych realiów i po wnikliwym skonfrontowaniu dowodów „nowych” (zgłoszonych we wniosku o wznowienie postępowania) z dowodami dotychczas występującymi, możliwe jest stwierdzenie, czy pierwsze z wymienionych nakazują uznać z dużym prawdopodobieństwem ustalenia dokonane przez orzekające sądy obu instancji za wadliwe. Ze wskazanej wyżej podstawy wznowienia wynika zatem, że rozpoznanie wniosku o wznowienie z tego tytułu ogranicza się wyłącznie do badania, czy rzeczywiście po uprawomocnieniu się wyroku skazującego ujawniły się nowe fakty lub dowody, które wskazują na oczywistą (graniczącą z pewnością) lub co najmniej wysoce prawdopodobną błędność wyroku objętego wnioskiem.

W niniejszej sprawie nie sposób podzielić stanowiska obrońcy skazanych P. O. i A. O.-S., że przedstawione we wniosku o wznowienie postępowania

okoliczności stanowią „nowe fakty i dowody nie znane przedtem sądowi”, wskazujące na to, że „skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze” (art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k.).

W pierwszej kolejności należy odwołać się chociażby do stanowiska wyrażonego przez prokuratora Prokuratury Generalnej, który w piśmie z dnia 10 października 2013 roku trafnie wskazał, że ocena dowodów zebranych w postępowaniu przygotowawczym i sądowym, świadczących o popełnieniu przez skazanych przypisanych im przestępstw, była przedmiotem szczegółowej i wszechstronnej analizy sądów obu instancji, a także Sądu Najwyższego w trybie kasacyjnym. W konsekwencji, odwołując się do wiedzy A. P. o sposobie prowadzenia przesłuchań na Białorusi oraz T. Z. o tym, czym P. O. i A. O.-S. „zajmowali się zawodowo w okresie, gdy zarzuca im się handel ludźmi i zmuszanie do prostytucji”, wnioskodawca pomija poczynione w przedmiotowej sprawie ustalenia faktyczne, które oparte zostały na całokształcie zgromadzonego i ujawnionego na rozprawie materiału dowodowego. Zauważyć w tym miejscu należy, że podstawą ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie były między innymi zeznania pokrzywdzonych, składane na terenie Białorusi, w tym także z udziałem polskich prokuratorów, którzy potwierdzili, iż przy przesłuchaniu świadków zostały zachowane wszelkie standardy przewidziane przepisami polskiej procedury karnej. Podstawą ustaleń faktycznych były także składane w toku całego postępowania zeznania A. T. oraz zeznania I. M. składane w toku postępowania przygotowawczego, a także dowody z dokumentów w postaci chociażby protokołów oględzin i odpisów wyroków, jakie zapadły na terenie Białorusi wobec A. C., J. B. i D. A., a którzy również brali udział w przestępczym procederze z udziałem P.O. i A. O.-S. (zob. s. 45 i n. uzasadnienia wyroku SO w W. z dnia 7 marca 2012 r., sygn. akt XVIII K [...], k. 3324 i n., t. XVI; s. 30 i n. uzasadnienia wyroku SA w [...] z dnia 29 października 2012 r., sygn. akt II AKa [...], k. 3483 i n., t. XVII). Uważna lektura pisemnych motywów orzeczenia zarówno Sądu Okręgowego, jak i Sądu Apelacyjnego wskazuje, że Sądy te wręcz drobiazgowo odniosły się do kwestii wiarygodności wskazanych powyżej dowodów, miały także na względzie podnoszone we wniosku o wznowienie postępowania wątpliwości obrony dotyczące wartości dowodowej protokołów przesłuchań świadków sporządzonych przez

organy wymiaru sprawiedliwości Białorusi. W szczególności zauważyć należy, że mające wynikać z zeznań A. P. okoliczności, wskazujące na wywieranie presji na świadków w trakcie czynności dowodowych przez funkcjonariuszy Milicji, były już podnoszone w apelacjach obrońcy oskarżonego M. K. (*k. 3368, t. XVII*), jak i obrońcy oskarżonego P. O. (*k. 3381*), a także obrońcy oskarżonej A. O.-S. (*k. 3389*) i nie pozostały poza zakresem rozpoznania Sądu Apelacyjnego, który jednoznacznie wskazał, że nie podziela stanowiska o zastraszaniu świadków, bądź żądaniu określonych zeznań na tle przedstawionych świadkom zeznań innych osób (*k. 3485*).

W tym kontekście składanie przez obrońcę skazanych wniosku o przesłuchanie kolejnych osób, które – jak wynika z załączonych do akt sprawy oświadczeń – mają jedynie ogólną wiedzę o tym, że skazani nie popełnili przypisanych im przestępstw, stanowi nieuprawnioną na obecnym etapie polemikę z poczynionymi w sprawie ustaleniami faktycznymi. W tej sytuacji również złożony wniosek o przeprowadzenie przez Sąd Najwyższy czynności przesłuchania A. P. i T. Z. w charakterze świadków, w trybie określonym w art. 546 k.p.k. w zw. Z art. 97 k.p.k., nie mógł zostać uwzględniony przez Sąd Najwyższy, albowiem w tym trybie nie można ustalać, czy wskazywane osoby w ogóle mają określone wiadomości stanowiące podstawę faktyczną wniosku o wznowienie postępowania, ale na ile dowód ten wykazuje rzeczywiste niebezpieczeństwo błędności prawomocnego wyroku skazującego (*zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 kwietnia 2005 r., V KO 80/04, R-OSN KW 2005, poz. 753; z dnia 19 marca 2008 r., IV KO 126/07, R-OSN KW 2008, poz. 690*). Z tego też względu podniesione we wniosku obrońcy skazanego okoliczności nie wskazują na zaistnienie w niniejszej sprawie przesłanek określonych w art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k.

Mając zatem powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia, obciążając skazanych kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego w częściach na nich przypadających (art. 639 k.p.k.).